

Dosarul nr. 2rac-443/2018

Prima instanță, Judecătoria Chișinău (sediul Buiucani) (jud: N. Pasecinic)
Instanța de apel, Curtea de Apel Chișinău (jud: I. Cimpoi, I. Secrieru, A. Danilov)

DECIZIE

05 decembrie 2018

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Valeriu Doagă
Svetlana Filincova
Tamara Chișca-Doneva
Nina Vascan
Galina Stratulat

examinând recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu,

în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Justin Construct” cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere,

împotriva deciziei din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Justin Construct”,

c o n s t a t ă :

La 05 decembrie 2016 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Justin Construct” (în continuare SRL „Justin Construct”), cu privire la rambursarea subvenției acordate în sumă de 2 281 140 de lei, încasarea penalității în mărime de 30339,16 lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 157 929,87 de lei.

În motivarea cererii de chemare în judecată reclamanta a indicat că în anul 2013, în temeiul contractului de acordare a sprijinului financiar nr.1695, SRL „Justin Construct”, a beneficiat de subvenții în sumă de 811500,00 de lei în baza dosarului de subvenționare nr. 3-P/1306CT1695, pentru investiția efectuată conform Măsurii 3, „Stimularea investițiilor pentru defrișarea plantațiilor multianuale supuse casării, pentru înființarea plantațiilor multianuale și promovarea producției vitivinicole”, din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.152 din 26 februarie 2013.

Astfel, reclamanta a punctat că conform contractului de acordare a sprijinului financiar nr.3016, SRL „Justin Construct” a beneficiat de subvenții în sumă de 1469640,00 de lei în baza dosarului de subvenționare nr. 3-P/1407CT3016, pentru investiția efectuată conform Măsurii 3, „Stimularea investițiilor pentru defrișarea plantațiilor multianuale supuse casării, pentru înființarea plantațiilor multianuale și promovarea producției vitivinicole”, din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 din 24 februarie 2014, iar în conformitate cu ordinul Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nr.76 din 20 mai 2016, cu privire la efectuarea inspecțiilor postachitare, au fost verificate investițiile efectuate de către producătorii agricoli beneficiari de subvenții pentru perioada anilor 2013-2015, sub aspectul respectării prevederilor contractuale și a Regulamentului de subvenționare, menținerii criteriilor de eligibilitate, utilizarea după destinație a obiectelor investiției etc.

Reclamanta a precizat că, la 13 iulie 2016 reprezentanții Secției Teritoriale Cahul a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură s-au prezentat la locul amplasării investiției efectuate de către SRL „Justin Construct” unde s-a constatat că plantațiile de coacăză sunt defrișate, pe terenurile respective fiind înființată plantație de vișin și prun.

Reclamanta a relevat că prin acțiunile sale, pârâtul a încălcat Pct. 37 din Regulamentul de subvenționare aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 152 din 26 februarie 2013, care stabilește că beneficiarul de subvenții destinate înființării plantațiilor pomicole, nucifere, viticole, de arbuști fructiferi și căpșun, inclusiv pentru sistemele antiîngheț și instalațiile antigrindină nu este în drept să le înstrăineze, să le caseze sau să le defrișeze, precum și nici să abandoneze activitatea în sistemul agriculturii ecologice, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, cu excepția cazurilor de forță majoră. În toate cazurile, beneficiarul este obligat să restituie suma subvenției. Interdicție de înstrăinare, casere sau defrișare, abandonare a activității în sistemul agriculturii ecologice, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, cu excepția cazurilor de forță majoră fiind consemnată și de pct.37 al Regulamentului de subvenționare pentru anul 2014, iar sancțiunea stabilită de legiuitor ca și în situația precedentă, este restituirea sumei subvenției.

Totodată, pct. 134 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.135 din 24 februarie 2014 și pct. 135 al Regulamentului aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.152 din 26 februarie 2013, instituie obligația producătorilor agricoli, solicitanți și beneficiari de subvenții, de respectare conformă a criteriilor de eligibilitate, precum și de îndeplinirea tuturor obligațiilor ce rezultă din prevederile contractului de acordare a sprijinului financiar.

În acest context, reclamanta a menționat faptul că SRL „Justin Construct” a încălcat nu numai prevederile Regulamentelor de subvenționare, dar și prevederile contractelor de acordare a sprijinului financiar nr. 1695 și nr.3016, încheiate între Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în calitate de Autoritate Contractantă, pe de o parte, și SRL „Justin Construct”, în calitate de beneficiar, pe de altă parte, unde pct. 2.1 prevede că beneficiarul este obligat: să asigure utilizarea la destinație a investiției pentru care se solicită acordare a sprijinului financiar; să nu admită înstrăinarea sub nici

o formă a investiției pentru care se acordă sprijin financiar, înainte de expirarea a cel puțin 1/3 din termenul de exploatare a plantației, sau după caz, să asigure replantarea plantației defrișate cu culturi multianuale, conform normelor tehnologice; să respecte pe toată durata contractului, condițiile de eligibilitate și criteriile de evaluare care au stat la baza autorizării cererii de acordare a sprijinului financiar; să informeze Autoritatea Contractantă Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură fără întârziere, într-un termen de cel mult 10 zile, despre orice circumstanță ce poate împiedica executarea corespunzătoare a contractului; să notifice Autoritatea Contractantă la apariția oricărei modificări survenite în realizarea adecvată a investiției supuse subvenționării. Pentru neîndeplinirea obligațiilor prevăzute de prezentul contract, Autoritatea Contractantă și Beneficiarul poartă răspundere în conformitate cu legislație în vigoare. În conformitate pct. 4.4 al contractului nominalizat, în cazul în care pe parcursul perioadei de valabilitate a contractului, se constată că investiția pentru care s-a acordat sprijin financiar a fost înstrăinată (prin orice tip de act juridic care produce efectul înstrăinării), în cazurile constatările stabilite în cadrul inspecțiilor/controalelor a prezentării documentelor neveridice/false în vederea accesării sprijinului financiar în cazul în care beneficiarul intră în procedura insolvenței, declarate în modul prevăzut de lege, beneficiarul este obligat să restituie subvenția recepționată, iar, pct.4.5 prevede că în cazul comiterii încălcărilor specificate la pct. 4.4 al contractului, beneficiarului i se va calcula dobânzi de întârziere, în conformitate cu prevederile art. 585 și 619 al Codului civil, precum și penalități în mărime de 0,01 % din valoarea sprijinului financiar acordat, pentru fiecare zi, calculată din data comiterii încălcării, conform prevederilor prezentului contract.

Reclamanta a mai menționat că alocarea subvențiilor este determinată de obiectivele prevăzute de pct. 5, 6, 25, 26, 27 ale Regulamentelor de subvenționare aprobate prin Hotărârea Guvernului nr.135 și nr.152, însă, în situația în care obiectul subvenționării - plantația de coacăz este cazată și defrișată, obiectivele stipulate în Regulament nu sînt atinse. Astfel, în scopul gestionării eficiente a fondului de subvenționare a producătorilor agricoli se impune necesitatea restituirii subvenției acordate în mărime de 2 281 140 lei.

Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a indicat că pârâtul a fost înștiințat prin cerere prealabilă despre necesitatea restituirii subvenției, însă a ignorat solicitările Agenției.

Întemeindu-și pretențiile pe dispozițiile Legii contenciosului administrativ, art. 585, 619, 624 Cod civil, art.4, 5, 39 alin.(7), art.85 alin.(1) lit.a), i), art. 117-119, 174, 175, 238, 23, 241, 278 Cod de procedură civilă, reclamanta a solicitat aplicarea sechestrului pe bunurile și conturile bancare ale pârâtului, admiterea cererii de chemare în judecată, încasarea din contul SRL „Justin Construct” subvenției acordate în sumă de 2281140 de lei, dobânzii de întârziere în sumă de 157929.87 lei și penalității în mărime de 30339.16 lei.

Prin hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, a fost admisă integral.

La 25 iulie 2017 SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu a depus cerere de apel nemotivată împotriva hotărârii instanței de fond prin care a solicitat admiterea cererii de repunere în termenul de declarare a apelului, casarea integrală a hotărârii din 14 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani), cu remiterea cauzei la rejudecare în prima instanță.

Prin încheierea din 10 octombrie 2017 a Curții de Apel Chișinău, a fost admisă cererea depusă de SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu privind repunerea în termenul de declarare a apelului și a fost repus în termen.

Prin încheierea din 18 decembrie 2017 a Curții de Apel Chișinău nu s-a dat curs cererii de apel depuse de SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu, cu acordarea apelantei unui termen până la 06 februarie 2018 pentru înlăturarea neajunsurilor, și anume prezentarea apelului motivat cu indicarea motivelor de fapt și de drept pe care se întemeiază și dovada taxei de stat în mărime de 37500 de lei.

În cadrul ședinței de judecată din 06 februarie 2018, SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu a depus cerere de scutire de la plata taxei de stat, dovada achitării taxei de stat și cererea de apel motivată în care a reiterat solicitările inițiale și a solicitat admiterea acestora.

Prin încheierea din 06 februarie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost admisă parțial cererea depusă de SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu cu privire la scutirea de la plata taxei de stat, a fost scutită parțial SRL „Justin Construct” de la plata taxei de stat, în sumă de 27500,50 lei, stabilindu-i-se spre achitare taxa de stat în sumă de 8000 de lei, cu acordarea unui termen până la 20 martie 2018, ora 10:00.

Prin decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca neîntemeiat apelul declarat de SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu și menținută hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătorei Chișinău (sediul Buiucani).

La 07 august 2018 SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu a declarat recurs împotriva deciziei din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea integrală a deciziei instanței de apel și hotărârii instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare.

Întemeindu-și cererea de recurs pe dispozițiile art. 118, 121, 432, 445 alin.(1)lit.c) și c1) ale Codului de procedură civilă, art. 6 CEDO, art.1 Protocolul 1 CEDO, recurenta a indicat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond.

Recurenta a menționat că nu este de acord cu decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond, deoarece prima instanță a judecat cauza în lipsa SRL „Justin Construct”, căreia nu i-a fost comunicat locul, data și ora ședinței de judecată.

Un alt temei invocat de recurentă în susținerea cererii de recurs este faptul nerespectării procedurii de soluționare a litigiului pe cale extrajudiciară.

La caz, recurenta a menționat că instanța a interpretat eronat și a aplicat greșit prevederile art.100, 104 și 105, atunci când a reținut că cererile prelabile expediate în r-nul. Criuleni, ar reprezenta o dovadă a îndeplinirii procedurii prelabile de soluționare a litigiului, or, SRL „Justin Construct” nu a cunoscut despre existența lor, la fel cum nu a cunoscut despre inspecțiile post-achitare în teren.

La fel, în motivarea recursului, recurenta a indicat că instanțele ierarhic inferioare au interpretat în mod eronat legea, nu au aplicat legea care trebuia să fie aplicată și au aplicat o lege care nu trebuia aplicată.

Astfel, recurenta a relevat că pentru a proba existența temeiurilor de angajare a răspunderii contractuale a SRL „Justin Construct”, a solicitat efectuarea unei expertize judiciare care să stabilească starea plantației de coacăz subvenționate, precum și cauzele uscării acesteia și existența vinei recurente în acest proces, instanța însă, nu a aplicat dispozițiile art.26, 118, 119 și 148 ale Codului de procedură civilă, dar a respins cererea înaintată, astfel, fiindu-i încălcat dreptul la un proces echitabil garantat de art.6 CEDO.

În concluzie recurenta a opinat că instanțele ierarhic inferioare au judecat prezenta cauză contrar principiului la un proces echitabil. Erorile și încălcările comise au dus la încălcarea dreptului la un proces contradictoriu, la apărare și la proprietate a SRL „Justin Construct”.

Prin încheierea din 12 septembrie 2018 a Curții Supreme de Justiție a fost admis parțial demersul înaintat de SRL „Justin Construct” cu privire la scutirea parțială de la plata taxei de stat și a fost scutită parțial recurenta de la suma de 18000 de lei la depunerea cererii de recurs, cu acordarea termenului până la 25 septembrie 2018 pentru prezentarea dovezii achitării taxei de stat în mărime de 4000 de lei.

La 30 octombrie 2018 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus referință asupra cererii de recurs înaintată de SRL „Justin Construct” în care a indicat că consideră decizia instanței de apel și hotărârea instanței de fond legale, iar temeiuri pentru admisibilitatea recursului nu există, motiv din care a solicitat declararea acestuia inadmisibil.

La 12 noiembrie 2018 și 04 decembrie 2018 SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu a depus cerere de recurs suplimentară în care a reiterat solicitările inițiale și a solicitat admiterea acestora.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 24 aprilie 2018, expediată părților prin intermediul oficiului poștal la 29 mai 2018, confirmarea despre recepționarea acesteia de către părți la materialele dosarului lipsește, recurentul indicând că a recepționat-o la 08 iunie 2018.

În aceste circumstanțe recursul, declarat de către SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu, la 07 august 2018, se consideră depus în termen.

În conformitate cu art. 444 Cod de procedură civilă, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul declarat de SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu, urmează a fi admis, se casează decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva SRL „Justin Construct” cu privire la rambursarea subvenției acordate,

încasarea penalității și a dobânzii de întârziere, cu trimiterea cauzei spre rejudecare, la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată, din următoarele motivele.

În conformitate art. 442 alin. (1) din Codul de procedură civilă, judecând recursul declarat împotriva deciziei date în apel, instanța verifică, în limitele invocate în recurs și în baza referinței depuse de către intimat, legalitatea hotărârii atacate, fără a administra noi dovezi.

Articolul 444 din Codul de procedură civilă consemnează că, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Astfel, în conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită cauza spre rejudecare în instanța de apel o singură dată, dacă eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Conform art. 26 alin. (1) –(4) din Codul de procedură civilă, procesele civile se desfășoară pe principiul contradictorialității și egalității părților în drepturile procedurale.

Contradictorialitatea presupune organizarea procesului astfel încât părțile și ceilalți participanți la proces să aibă posibilitatea de a-și formula, argumenta și dovedi poziția în proces, de a alege modalitățile și mijloacele susținerii ei de sine stătător și independent de instanță, de alte organe și persoane, de a-și expune opinia asupra oricărei probleme de fapt și de drept care are legătură cu cauza dată judecării și de a-și expune punctul de vedere asupra inițiativelor instanței.

Instanța care judecă cauza își păstrează imparțialitatea și obiectivitatea, creează condiții pentru exercitarea drepturilor participanților la proces, pentru cercetarea obiectivă a circumstanțelor reale ale cauzei.

Egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

Potrivit art. 117 alin. (1) din Codul de procedură civilă, probe în cauze civile sînt elementele de fapt, dobîndite în modul prevăzut de lege, care servesc la constatarea circumstanțelor ce justifică pretențiile și obiecțiile părților, precum și altor circumstanțe importante pentru justa soluționare a cauzei.

Pornind de la prevederile art. 118 alin. (1) din Codul de procedură civilă, fiecare parte trebuie să dovedească circumstanțele pe care le invocă drept temei al pretențiilor și obiecțiilor sale dacă legea nu dispune altfel.

Iar, în conformitate cu art. 372 alin. (1) din Codul de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces au dreptul să prezinte noi probe dacă acestea respectă prevederile art.119¹ alin.(2), dacă acestea nu au fost reclamate de către prima instanță la cererea participanților la proces sau dacă au fost restituite în mod nejustificat de către prima instanță.

În conformitate cu art. 119¹ alin. (2) Cod de procedură civilă, proba care nu a fost prezentată în condițiile alin.(1) nu va mai putea fi administrată pe parcursul procesului decît în cazul în care: necesitatea probei rezultă din exercitarea drepturilor prevăzute la

art. 60 alin.(2¹) și (3) participantul a fost în imposibilitate de a prezenta proba în termen; administrarea probei nu duce la întreruperea ședinței.

Totodată conform art. 148 alin. (1) Cod de procedură civilă, pentru elucidarea unor aspecte din domeniul științei, artei, tehnicii, meșteșugurilor artizanale și din alte domenii, apărute în proces, care cer cunoștințe speciale, instanța dispune efectuarea unei expertize, la cererea părții sau a unui alt participant la proces, iar în cazurile prevăzute de lege, din oficiu. Actele reviziei ori ale inspecțiilor departamentale, precum și raportul scris al specialistului, nu pot înlocui raportul de expertiză și nici exclude necesitatea efectuării expertizei în aceeași problemă.

Din materialele cauzei, rezultă că la 05 decembrie 2016 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Justin Construct”, solicitând rambursarea subvenției acordate în sumă de 2 281 140 de lei, încasarea penalității în mărime de 30 339,16 de lei și a dobânzii de întârziere în mărime de 157 929,87 de lei.

Colegiul reține că, reclamantul, a indicat că, în anul 2013, în temeiul contractului de acordare a sprijinului financiar nr.1695, SRL „Justin Construct”, a beneficiat de subvenții în sumă de 811500,00 de lei în baza dosarului de subvenționare nr. 3-P/1306CT1695, pentru investiția efectuată conform Măsurii 3, „Stimularea investițiilor pentru defrișarea plantațiilor multianuale supuse casării, pentru înființarea plantațiilor multianuale și promovarea producției vitivinicole”, din Regulamentul privind modul de repartizare a mijloacelor fondului de subvenționare a producătorilor agricoli, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr.152 din 26 februarie 2013.

Prin hotărârea din 14 iunie 2017 a Judecătoriei Chișinău (sediul Buiucani), cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, a fost admisă integral.

Prin decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău a fost menținută hotărârea primei instanțe.

Atât prima instanță, cât și instanța de apel și-au motivat soluțiile prin faptul că în cadrul examinării prezentei cauze s-a constatat cu certitudine că beneficiarul subvenției a ignorat Regulamentul aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 135 și Hotărârea Guvernului nr. 152, or, acesta nu avea dreptul de a înstrăina, casa sau defrișa plantația timp de 5 ani și 4 luni de la înființare, iar solicitarea privind rambursarea subvenției acordate în sumă de 2 281 140 de lei este întemeiată.

Concomitent, instanța de apel a considerat că nu și-a găsit confirmare argumentul apelantei - SRL „Justin Construct”, precum că contrar art. 104 alin. (1), lit. b) Codul de procedură civilă, nu a fost citat legal la sediul său în mun. Chișinău, str. Calea Ieșilor, 49/A, ap. 47, invocând în acest sens că la materialele cauzei este anexat avizul de recepție nr. DS2004203908 AS (f.d. 47, Vol. I).

A considerat neîntemeiate și argumentele apelantului precum că de către Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a fost respectată procedura prealabilă de soluționare a pricinii, toate pretențiile fiind expediate la o adresă greșită în r-nul Cantemir, alta decât sediul său juridic.

La caz, se reține că în ședința instanței de apel din 24 aprilie 2018, reprezentantul apelantei SRL „Justin Construct”, avocatul Munteanu Elena, a înaintat un demers prin care a solicitat efectuarea expertizei de cercetare și evaluare a bunurilor imobile în temeiul art. 148 alin. (1) Codul de procedură civilă, care să stabilească starea plantației de coacăz subvenționate, precum și cauzele uscării acesteia și existența vinei SRL „Justin Construct”, motivând că a fost în imposibilitatea numirii unei expertize în prima instanță, deoarece în privința sa nu a fost îndeplinită procedura de citare legală și nu a fost antrenat la judecarea cauzei în prima instanță.

Prin încheierea din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins demersul reprezentantului apelantei SRL „Justin Construct”, avocatul Munteanu Elena, privind efectuarea expertizei de cercetare și evaluare a bunurilor imobile.

Curtea de Apel Chișinău, la emiterea încheierii nominalizate a considerat că nu s-a constatat cu certitudine necesitatea efectuării expertizei, concluzionând că demersul nu este motivat, iar materialele cauzei denotă contrariul.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că această concluzie vine în contradicție cu prevederile art. 148 CPC, în situația în care pentru stabilirea exactă a circumstanțelor cauzei este indispensabilă și oportună stabilirea stării exacte a plantației, fiind în acest sens strict necesară opina unui specialist în domeniu care să determine eventual cauzele uscării acesteia în scopul identificării elementelor de existență a prejudiciului, vinovăției și raportului de cauzalitate dintre acestea.

Or, instanța de apel nu a oferit posibilitate recurentei-apelante SRL „Justin Construct”, prin dispunerea efectuării expertizei de cercetare și evaluare a bunurilor imobile, de a prezenta probe întru confirmarea poziției sale, refuzând satisfacerea demersului înaintat în acest sens de către reprezentantul acesteia.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel a soluționat prezenta cauză cu încălcarea prevederilor normelor de drept procedural, în special cele prevăzute de art. 26 CPC - contradictorialitatea și egalitatea părților în drepturile procedurale, or, prin respingerea demersului reprezentantului SRL „Justin Construct”, avocatul Munteanu Elena, privind dispunerea efectuării expertizei, a lipsit-o pe aceasta de dreptul de a-și formula, argumenta și dovedi poziția proprie în procesul dat de judecată vis-a-vis de pretențiile înaintate de către intimata-reclamantă în acțiunea sa.

Colegiul remarcă că în situația în care instanța de apel, acceptând doar probele prezentate de către intimata-reclamantă Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, în același timp, fără a acorda posibilitate SRL „Justin Construct”, prin expertiza solicitată de a acumula probe, a plasat părțile în proces pe poziții net dezavantajoase una față de cealaltă, neglijând în așa mod prevederile legislației procesul-civile în vigoare care stipulează că egalitatea părților în drepturile procedurale este garantată prin lege și se asigură de către instanță prin crearea posibilităților egale, suficiente și adecvate de folosire a tuturor mijloacelor procedurale pentru susținerea poziției asupra circumstanțelor de fapt și de drept, astfel, încât nici una dintre părți să nu fie defavorizată în raport cu cealaltă.

În acest sens, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că instanța de apel la examinarea prezentei cauze a încălcat în mod inadmisibil dreptul recurenteii la un proces echitabil prevăzut de art. 6 §1 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, în special principiul egalității armelor în proces.

Din jurisprudența CtEDO se reține că în cauzele cu caracter civil se degajă anumite principii legate de noțiunea de ”proces echitabil” prevăzut de art. 6§1 din Convenția Europeană pentru apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților fundamentale, printre care și respectarea principiului egalității armelor, în sensul unui ”echilibru just” între părți.

Menținerea unui ”echilibru just” între părți în litigiile, opunând interese private, presupune că egalitatea armelor implică obligația de a oferi fiecărei părți o posibilitate rezonabilă de a-și prezenta cauza, inclusiv probele, în condiții care să nu o plaseze într-o situație net dezavantajată în raport cu adversarul său (cauza *Dombo Beheer B.V. c. Olandei*, hotărârea din 27 octombrie 1993).

Astfel, instanța de recurs conchide că, decizia instanței de apel nu conține o apreciere convingătoare a tuturor motivelor indicate în apelul declarat de SRL „Justin Construct”, ce ar determina definitiv și incontestabil certitudinea sumelor încasate.

Or, în conformitate cu art. 9 alin. (1) Cod de procedură civilă, instanței judecătorești îi revine un rol diriguitor în organizarea și desfășurarea procesului, ale cărui limite și al cărui conținut sînt stabilite de prezentul cod și de alte legi.

Iar, în conformitate cu art. 9 alin. (2) Cod de procedură civilă, instanța judecătorească explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procesuale, preîntâmpină asupra urmărilor pe care le poate implica exercitarea sau neexercitarea actului procesual, le acordă sprijin în exercitarea drepturilor, ordonă, la solicitarea părților și altor participanți la proces, prezentarea de probe care să contribuie la adoptarea unei hotărâri legale și întemeiate, conduce dezbaterile judiciare, informează părțile despre posibilitatea inițierii procesului de mediere și ia orice alte măsuri necesare bunei desfășurări a procesului, pune în discuția părților și altor participanți la proces orice împrejurare de fapt sau de drept, efectuează alte acțiuni prevăzute de lege.

La capitolul legalității hotărârilor instanței de judecată, jurisprudența CtEDO în repetate rânduri a statuat necesitatea motivării hotărârilor instanței, unde funcția unei decizii motivate este să demonstreze părților că ele au fost auzite. Dreptul de a fi auzit include nu doar posibilitatea de a aduce argumente instanței, dar de asemenea o obligație corespunzătoare a instanței de a arăta, în motivarea sa, motivele pentru care anumite argumente au fost acceptate sau respinse. CtEDO a menționat că, este motivată în mod corespunzător o decizie care permite părților să facă uz efectiv de dreptul lor de a face apel (*Hirvisaari împotriva Finlandei*).

Respectiv, instanța de recurs este în imposibilitate de a exercita controlul judiciar asupra unei asemenea hotărâri.

În temeiul celor precitate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție apreciază drept arbitrară decizia instanței de apel, care nu a luat în considerație toate circumstanțele cauzei, pronunțând în acest sens o decizie neîntemeiată.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia instanței de apel pronunțată nu satisface standardele procedurale ale legalității și temeiniciei unui act judecătoresc, omisiune care nu poate fi corectată de către instanța de recurs la examinarea pricinii în ordine de recurs, și reiterând lipsa temeiurilor legale de a restitui cauza spre rejudecare în prima instanță, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a admite recursul declarat de către SRL „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu și de a casa decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, cu remiterea cauzei spre rejudecare în instanța de apel, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate și reexaminând pricina, să emită o decizie legală și întemeiată, cu respectarea dreptului părților la un proces echitabil.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. c) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de către Societatea cu Răspundere Limitată „Justin Construct” reprezentată de avocatul Elena Munteanu.

Se casează integral decizia din 24 aprilie 2018 a Curții de Apel Chișinău, în cauza civilă, la cererea de chemare în judecată depusă de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Justin Construct” cu privire la rambursarea subvenției acordate, încasarea penalității și a dobânzii de întârziere, cu remiterea cauzei civile spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președintele ședinței, judecătorul

Valeriu Doagă

judecătorii

Svetlana Filincova

Tamara Chișca-Doneva

Nina Vascan

Galina Stratulat